บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเปรียบเทียบเชิงพรรณนา (descriptive correlation research) ศึกษาถึงระดับความวิตกกังวลและพฤติกรรมการปรับตัว กับความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและพฤติกรรมการปรับตัวในผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ

ประชากร การเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการที่เป็นสมาชิกในกลุ่มผู้ติดเชื้อของโรงพยาบาลดอกคำใต้ที่เป็นผู้ป่วยนอก อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความสามารถในการเข้าใจภาษาไทย สื่อสารโดยการพูดได้
2. เป็นที่ยอมรับในกลุ่มญาติหรือผู้ติดเชื้อว่าเป็นผู้รับผิดชอบมากที่สุด อยู่ใกล้ชิด และประกอบกิจกรรมการดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเป็นเวลา อย่างน้อย 2 เดือน
3. ผู้ดูแลทราบว่าบุคคลที่ได้ดูแลติดเชื้อเอช ไอ วี
4. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้การคำนวณตามวิธีของเบิร์นและโกรพได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60ราย (Burn & Grove, 1993)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของผู้ดูแลเฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ความรับผิดชอบในด้านค่าใช้จ่ายในครอบครัว สถานภาพในครอบครัว แหล่งให้ความช่วยเหลือ โรคประจำตัว ความสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อและระยะเวลาในการดูแลบุคคลที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ ได้แก่ อายุ เพศ ระยะเวลาที่เจ็บป่วย

2. แบบประเมินความวิตกกังวลของสปิลเบอร์เกอร์ และคณะ (The State-Trait Anxiety Inventory Form Y) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดยดร.ธาตรี นนทศักดิ์ หลังจากนั้นจีน แบร์และ รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต นำมาปรับปรุงความชัดเจนในด้านภาษาและความหมายทางจิตวิทยามีลักษณะคำถามเป็นการประเมินระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นขณะตอบแบบประเมิน จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็นสองส่วนดังนี้

2.1 STAI Form Y-1 เป็นแบบประเมิน A-state หรือความวิตกกังวลต่อสถานการณ์เฉพาะในขณะนั้น มีจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อแบ่งระดับความรู้สึกออกเป็นสี่ระดับดังนี้ (Spielberger et al. , 1994)

ไม่เลย หมายถึง ความรู้สึกนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบขณะตอบ

มีบ้าง หมายถึง ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเล็กน้อยขณะตอบ

ค่อนข้างมาก หมายถึง ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบค่อนข้างมากขณะตอบ

มากที่สุด หมายถึง ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดขณะตอบ

2.2 STAI Form Y-2 เป็นแบบประเมิน A-trait หรือความวิตกกังวลประจำบุคคลโดยทั่วไป มีจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อแบ่งระดับความรู้สึกเป็นสี่ระดับ ดังนี้ (Spielberger et al. , 1994)

เกือบไม่มีเลย
บางครั้ง
บ่อยครั้ง
เกือบตลอดเวลา

คำถามของแบบประเมินจะมีทั้งทางบวกและทางลบ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้(Spielberger et al. , 1994) คำถามที่แสดงถึงความวิตกกังวลในทางบวก เช่น ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ ข้าพเจ้ารู้สึกตึงเครียด เป็นต้น กำหนดเรียงคะแนนตามลำดับจากไม่เลยถึงมากที่สุด เป็น 1,2, 3, 4 คำถามที่แสดงถึงความวิตกกังวลในทางลบ เช่น ข้าพเจ้ารู้สึกสงบ ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ เป็นต้น กำหนดเรียงคะแนนตามลำดับจากไม่เลย ถึงมากที่สุด เป็น 4,3,2,1

การแบ่งระดับความวิตกกังวลขณะเผชิญนั้น สปิลเบอร์เกอร์และคณะไม่ได้แบ่งช่วงคะแนนของระดับความวิตกกังวลจากแบบประเมินที่สร้างไว้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามความหมายของความวิตกกังวลที่กล่าวไว้ในการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับผลการศึกษาของสปิลเบอร์เกอร์และคณะ (Spielberger et al. , 1970 อ้างใน ขนิษฐา นาคะ, 2534) ดังนี้

(1) ความวิตกกังวลในระดับต่ำ (mild anxiety) มีคะแนนระหว่าง 20 - 40 คะแนน

(2) ความวิตกกังวลในระดับปานกลาง (moderate anxiety) มีคะแนนระหว่าง 41 - 60 คะแนน

(3) ความวิตกกังวลในระดับรุนแรง (severe anxiety)มีคะแนนระหว่าง 61 - 80 คะแนน

3. แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยแนวความคิดตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย ประกอบด้วยพฤติกรรมการปรับตัวด้านสรีรวิทยา พฤติกรรมการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ พฤติกรรมการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ พฤติกรรมการปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน จำนวนคำถาม 43 ข้อ คำถามนี้มีทั้งทางบวกและทางลบ แต่ละข้อจะให้เลือกเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกสามระดับคือ

เป็นประจำ หมายถึง มีพฤติกรรมการปรับตัวหรือความรู้สึกตามข้อความนั้นเป็นส่วนมาก

ใช่บางเวลา หมายถึง มีพฤติกรรมการปรับตัวหรือความรู้สึกตามข้อความนั้นปานกลาง

ไม่ใช่ หมายถึง มีพฤติกรรมการปรับตัวหรือความรู้สึกตามข้อความนั้นน้อยมากหรือไม่มีเลย

การเลือกตอบ	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
ไม่ใช่	1	3
ใช่บางเวลา	2	2
เป็นประจำ	3	1

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบประเมินแบ่งออกเป็นสามระดับโดยใช้เกณฑ์ตามวิธีของประคอง กรรณสูต (2538) ดังนี้

ปรับตัวได้ดี	คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.00
ปรับตัวได้ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49
มีปัญหาในการปรับตัว	คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49

การควบคุมคุณภาพ

การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

แบบสัมภาษณ์ความวิตกกังวล State - Trait Anxiey Inventory Form Y-1 และ Form Y-2 ของสปิลเบอร์เกอร์และคณะ มีจำนวน 40 ข้อ คะแนนรวมสูงสุดในแต่ละแบบประเมินเท่ากับ 80 คะแนน สำหรับฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทางเครื่องมือและภาษาและดาราวรรณ ต๊ะปินตา (2534) ได้นำแบบประเมินนี้ไปวัดความวิตกกังวลของพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ โรงพยาบาลนครพิงค์จำนวน 86 ราย แบบประเมินชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหามาแล้ว ผู้วิจัยจึงไม่หาความเที่ยงตรงซ้ำ

แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่

อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการพยาบาล จำนวน 2 ท่าน

อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสังคม จำนวน 1 ท่าน

อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการติดเชื้อ จำนวน 2 ท่าน

ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาคำนวนความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ(interrator agreement) และคำนวนดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.77 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.73 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงแบบประเมินก่อนนำมาใช้จริง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยนำแบบประเมินความวิตกกังวลและพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ ไปใช้ทดสอบกับกลุ่มผู้ดูแลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค(Cronbach 's alpha coefficient)ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความวิตกกังวลต่อสถานการณ์เท่ากับ 0.76 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความวิตกกังวลประจำตัวโดยทั่วไปเท่ากับ 0.75 ค่าความเชื่อมั่นแแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเท่ากับ 0.88

ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวเองจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลดอกคำใต้ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือ

2. เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลดอกคำใต้แล้วผู้วิจัยขอพบหัวหน้ากลุ่มงานกามโรคและเอดส์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดในการรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการทำวิจัย

3. ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ และอยู่ในกลุ่มผู้ติดเชื้อของโรงพยาบาลดอกคำใต้ จากนั้นจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะที่กำหนด

4. ขอความร่วมมือและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อผู้ดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ และอธิบายวิธีประเมินแบบประเมินจนผู้ดูแลเข้าใจพร้อมทั้งชี้แจงเรื่องการปกปิดข้อมูลเป็นความลับและขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย จึงให้ผู้ดูแลตอบแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความวิตกกังวลและแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ ในกรณีที่ผู้ดูแลไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้ผู้วิจัยอ่านแบบประเมินให้ผู้ดูแลฟังที่ละข้อและให้ประเมินตามการรับรู้ของผู้ดูแลเอง

5. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง แล้วให้คะแนนแบบประเมินความวิตกกังวลทั้ง Form Y-1 และ Form Y-2 และแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแล ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical package for the social science) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ดูแลและบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ นำมาแจกแจงความถี่ ค่าพิสัย ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.หาค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความวิตกกังวลทั้ง Form Y-1 และ Form Y-2

3.หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัว ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความวิตกกังวลต่อสถานการณ์และคะแนนการปรับตัวของผู้ดูแล โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson 's product moment correlation coefficient)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University